

ДО: НАУЧНО ЖУРИ

НА КОНКУРС ЗА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“
В ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ И ОТЧЕТНОСТ“

РЕЦЕНЗИЯ

От: Проф. д-р Стоян Димитров Стоянов

Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“

Относно: конкурс за Доцент по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“/Счетоводство и регулация на банковия сектор, дигитализация в счетоводството/ ,научно направление 3.8 „Икономика“, научна област „3. Социални, стопански и правни науки“ в ЮЗУ.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен на основание чл.4 ал.2 от ЗРАСРБ за нуждите на катедра „Финанси и отчетност“, Стопански факултет на ЮЗУ съгласно Решение на ФС на Стопанския факултет, Протокол № 9 от 29.05.2024 г. и публикуван в ДВ. бр. 37 от 26.04..2024 г.. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 1182 / 24.06.2024 г. на Ректора на ЮЗУ.

2. Информация за кандидатите в конкурса

Единствен кандидат в конкурса е главен асистент д-р Миглена Тренчева.

Гл.ас.д-р Миглена Тренчева се дипломира през 1999 г. като магистър по финанси в ЮЗУ. През 2018 г. защитава дисертационен труд на тема „Анализ на основните показатели и регулатори на банковата дейност в съответствие с промените в банковите и счетоводните стандарти“. От 2015 г. е асистент, а от 2020 г. главен асистент в катедра „Финанси и отчетност“ на Стопанския факултет на ЮЗУ.

Д-р М.Тренчева е работила като счетоводител в Митница Благоевград и оператор в Информационно обслужване АД. Владее руски и английски езици.

Към материалите по конкурса за доцент са представени съответни документи, от които става ясно, че кандидатът отговаря на условията и изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБългария и Правилника за неговото приложение.

Главен асистент д-р Миглена Тренчева провежда лекции по дисциплината „Теория на управленския контрол“ и семинарни занятия по „Основи на счетоводството“, „МСФО“, „Одит“, „Бюджетно счетоводство“, „Годишни финансови отчети“, „Управленско счетоводство“, „Съдебно-счетоводни експертизи“, „Информационни технологии в счетоводството“, „Европейско счетоводно законодателство“ и др.

От предоставената справка за учебната аудиторна заетост се вижда че тя превишава установения норматив. Всичко това дава основаание да се направи заключение, че е налице съответствие на академичната компетентност на кандидата за доцент с профила на конкурса и е изпълнено изискването за достатъчна учебна натовареност

3.Обща характеристика на представените научни трудове/публикации/

За участие в конкурса гл.ас.д-р М.Тренчева е представила списък с публикации,които включват една монография с характер на хабилитационен труд , две учебни помагала и двадесет и осем статии и доклади.Шест от тях са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science.Ние редуцираме броя на описаните публикации,като шест от тях ,които са в съавторство не приемаме за рецензиране поради несъответствие с профила на конкурса.Нзависимо от редукцията , количеството и структурата на научната и научно-приложната продукция отговаря на количествените изисквания по групи показатели за академичната длъжност „Доцент“.

В приетите за рецензиране научни трудове предимно се третират теми и проблеми свързани с счетоводството,регулациите и анализа в банковата система и преподаването и обучението по счетоводство и неговата дигитализация.

Монографията на гл.ас.д-р М.Тренчева е с наименование „Счетоводство и регулации в банковия сектор:анализ на влиянието на европейските норми върху българските кредитни институции“ и е издадена през 2024 г. от Университетско издателство „Нефит Рилски. Трудът е в обем от 211 печатни страници и е добре структуриран и балансиран. Списъкът с използваната литература включва голям източници,повечето от които са от чуждестранни автори..

Темата на монографията е модерна и с теоретико-приложно значение ,поради което представлява интерес за теорията и практиката на счетоводството,анализа и контрола в банките.Това се подсилва от непрекъснатото развитие на теорията и методологията на банковото счетоводство и финансово-счетоводния анализ в контекста на промените в приложимите счетоводни и банкови стандарти.

В началото на монографията се прави кратка харктеристика на счетоводството в кредитните институции и се изяснява ролята и значението му като основен източник на информация за анализ на имущественото и финансовото състояние на банките.Подчертава се значението и се изяснява проявлението на основните функции на счетоводството-информационна,аналитична и контролна за определяне и поддържане на най-важните показатели,нормативи и регулатори на банковата дейност. Специално място се отделя на информацията от

финансовата отчетност и необходимостта от нейното разширяване и систематизиране в съответствие с действащите европейски банкови директиви и регламенти и международни счетоводни стандарти и промените в тях.

Съществената част на монографичния труд се разработва в следващите няколко глави, в съответствие с неговото заглавие и формулираните задачи на изследването. Последователно се разглеждат и характеризират най-важните банкови рискове-кредитен, лихвен, валутен и ликвиден рискове. Посочват се данните и техните източници за определяне и изчисляване на показателите за отделните видове рискове. За целта се използва модерен математически инструментариум, чрез който се разширяват възможностите за по-пълно и по-точно формулиране на показателите и съставляващите ги компоненти. Това от своя страна разширява обхвата на анализа и прецизира изводите и оценките от него, което в крайна сметка обезпечава по-добро качество на управление на рисковете.

Интерес представлява и разработеният модел в монографията за определяне на риска, свързан с възвръщаемостта на активите. Извършено е емпирично изследване за установяване на динамиката на възвръщаемост и рентабилността. Когато възвръщаемостта се разглежда като доходност на активите ускоряването на нейната динамика влияе положително на рентабилността. Но в кредитните институции, където близо две трети от активите са предоставените кредити, възвръщаемостта може да се третира като събираемост на кредитите, доколкото възвръщаемостта е основен принцип на кредитиране. Тогаво трябва да се има предвид, че ускоряването на възвръщаемостта по принцип подобрява ликвидността, но не винаги това е така относно рентабилността.

В накратко представената монография се разглеждат важни въпроси с теретико-приложен характер в областта на банковото дело. Извършено е задълбочено изследване на поставените теми и проблеми, в резултат на което са изведени важни оценки, изводи и препоръки за тяхното по-добро решаване. Всичко това е основание, че монографията може да бъде приета за хабилитационен труд на гл.ас.М.Тренчева в конкурса за „доцент“

Определени научни и научно-приложни резултати се съдържат и в останалите публикации, приети за рецензиране. По-важните от тях се извзяват в:

-теоретико-методологични изследвания в областта на счетоводството с акцент върху и концептуалните основи на счетоводната теория.

-сравнителен анализ на Европейската банкова регулация и регулацията на банковия сектор в България, като са направени предложения за адаптиране на националната банкова система в по-голяма степен с международните регулаторни рамки.

-разработени математически модели на връзки и зависимости на банкови нормативи и показатели с оглед тяхното адекватно регулиране.

-разработен алгоритъм за определяне стойността на рисковете във финансовите институции

- насоки и предложения за усъвършенстване на организацията и методологията за преподаване и обучение по счетоводство и дигитализацията му.

- учебни помагала с методическо значение за обучението по счетоводство.

В специална справка към документацията по конкурса са посочени 8 цитирания от научни трудове на гл.ас.д-р М.Тренчева в публикации на други автори, което свидетелства за признание и разпознаваемост в научните среди на кандидата в конкурса за доцент.

Може да се обобщи, че в научните трудове на кандидата се изследват важни въпроси на теорията и практиката на счетоводството, анализа, регулациите и управлението на банковите рискове. Отбелязаните постижения и резултати са достатъчно основание да се даде положителна оценка на учебно-преподавателската и научно-изследователската дейност на гл.ас.д-р М.Тренчева. Тя е представила декларация, че представените публикации са нейно лично дело и добросъвестно е посочила всички използвани източници

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Кандидатът в конкурса гл.ас.д-р М.Тренчева е представила Справка на оригиналните научни приноси, като ги е систематизирала в две групи-научно-теоретични приноси и научно-приложни приноси. Ние приемаме и отбелязваме по-важните от тях, които смятаме, че са достатъчни за дадената положителна оценка на научната дейност на кандидата, каквито са:

- аналитичен преглед на Базелските споразумения и въздействието им върху международната банкова система и регулациите на националния банков сектор.

- анализ на банковите рискове и тяхното въздействие върху капиталовата адекватност на банките.

- сравнителен анализ на международните практики в регулирането на капиталовите изисквания и предложенията за подобряване на регулаторните рамки в България въз основа на примери за добри практики.

- предложения за усъвършенстване на методологията на преподаване и обучение по счетоводство и възможностите за интегриране на дигитални платформи в учебната дейност.

- използването на модерен инструментариум от математически и статистически методи за обработка на отчетната информация и математически модели за представяне и решаване на конкретни проблеми при емпиричните изследвания

5. Критични бележки и препоръки

При прегледа на научните трудове и учебно-преподавателската дейност на кандидата в конкурса за академична длъжност доцент прави впечатление разнообразието на областите и темите в публикациите и учебната ангажираност, което би могло да доведе до известна разпиляност и недостатъчна задълбоченост в бъдещите му научни изследвания. Основните постижения и резултати на гл.ас.д-р М.Тренчева са в счетоводството и анализа на предприятията от финансовия сектор и би следвало именно в този профил да насочи и концентрира вниманието си в по-нататъшната учебно-преподавателска и научно-изследователска дейност. Като препоръка на кандидата може да се посочи да се задълбочат изследванията на теоретичните основи на счетоводството и поставянето им на по-широка методологична база, включително и в счетоводството във финансови сектор.

6. Заключение

От направените констатации и дадените оценки за учебно-преподавателската и научно-изследователската дейност, въз основа на представените материали и доказателства за участие в конкурса, може да се

направи заключението ,че кандидатът отговаря на изискванията за академична длъжност „доцент“ в Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение.

Всичко това ми дава основание да предлага на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват за присъждането на академична длъжност“доцент“ по научна област 3 „Социални, стопански и правни науки, научно направление 3.8, „Икономика“, научна специалност“Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност/Счетоводство и регулация в банковия сектор: анализ на влиянието на европейските норми върху българските кредитни институции/“ на гл.ас.д-р Миглена Тренчева в катедра „Финанси и отчетност“, Стопански факултет, Югозападен университет „Неофит Рилски“ в град Благоевград.

София ,23 Август 2024 г.

Рецензент

Проф.д-р Стоян

1
Регламент на (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016г.

TO: ACADEMIC JURY

**REGARDING THE CONTEST FOR
THE ACADEMIC POSITION OF
"ASSOCIATE PROFESSOR"**

**at the South-West University "Neofit
Rilski," Faculty of Economics,
Department of Finance and Accounting**

REVIEW

From: Prof. Dr. Stoyan Dimitrov Stoyanov

*Scientific Specialty: "Accounting, Control, and
Analysis of Economic Activity"*

Regarding: Contest for the position of Associate Professor in the scientific specialty "Accounting, Control, and Analysis of Economic Activity" /Accounting and Regulation in the Banking Sector, Digitalization in Accounting/ within the scientific field 3.8 "Economics," scientific area 3."Social, Economic, and Legal Sciences" at the South-West University.

1. Information about the Contest

The contest was announced based on Article 4, Paragraph 2 of the Act for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, for the needs of the Department of Finance and Accounting, Faculty of Economics at the South-West University, according to a decision of the Faculty Council, Protocol No. 9 from 29.05.2024, and was published in the State Gazette No. 37 on 26.04.2024. I participate as a member of the academic jury for the contest according to Order No. 1182 / 24.06.2024 issued by the Rector of the South-West University.

2. Information about the Candidates

The sole candidate in the contest is Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva.

Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva graduated in 1999 with a Master's degree in Finance from the South-West University. In 2018, she defended her dissertation on "Analysis of the Key Indicators and Regulators of Banking Activity in Accordance with Changes in Banking and Accounting Standards". Since 2015, she has been an Assistant, and since 2020, a Chief Assistant Professor at the Department of Finance and Accounting, Faculty of Economics, South-West University.

Dr. Trencheva has worked as an accountant at the Blagoevgrad Customs Office and as an operator at Information Services AD. She is proficient in Russian and English.

The materials submitted for the contest demonstrate that the candidate meets the conditions and requirements of the Act for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the corresponding regulations.

Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva delivers lectures in the discipline "Theory of Management Control" and conducts seminars in "*Fundamentals of Accounting*", "*IFRS*", "*Audit*", "*Budget Accounting*", "*Annual Financial Statements*", "*Management Accounting*", "*Forensic Accounting*", "*Information Technology in Accounting*", "*European Accounting Legislation*", and others.

The provided data on teaching workload shows that it exceeds the established norms. All this allows for the conclusion that the candidate's academic competence aligns with the profile of the contest, and the requirement for sufficient teaching load has been met.

3. General Characteristics of the Submitted Scientific Works/Publications

For the contest, Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva has submitted a list of publications which include the following:

- one monograph of habilitation character;
- two teaching aids;
- twenty-eight articles and conference papers.

Six of these are published in scientific journals indexed in Scopus and Web of Science. We reduce the number of publications considered by excluding six co-authored works that do not align with the profile of the contest. Despite this reduction, the quantity and structure of the scientific and applied research output meet the quantitative requirements for the academic position of "Associate Professor".

The accepted works for review predominantly address topics and issues related to accounting, regulations, and analysis in the banking system, as well as teaching and learning in accounting and its digitalization.

The monograph by Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva is titled "Accounting and Regulations in the Banking Sector: Analysis of the Impact of European Norms on Bulgarian Credit Institutions" and was published in 2024 by the University Publishing House "Neofit Rilski". The work comprises 211 printed pages and is well-structured and balanced. The list of references includes a significant number of sources, most of which are from foreign authors.

The topic of the monograph is modern and of theoretical and applied significance, which makes it of interest to the theory and practice of accounting, analysis, and control

in banks. This is further reinforced by the continuous development of the theory and methodology of banking accounting and financial-accounting analysis in the context of changes in applicable accounting and banking standards.

At the beginning of the monograph, a brief description of accounting in credit institutions is made and its role and importance as the main source of information for the analysis of the property and financial condition of banks is clarified. The importance is emphasized and the manifestation of the main functions - accounting-informational, analytical and control - for determining and maintaining the most important indicators, norms and regulators of banking activity is clarified. A special place is devoted to the information from the financial reporting and the need to expand and systematize it in accordance with the current European banking directives and regulations and international accounting standards and their changes.

The main part of the monograph is developed in the subsequent chapters, in line with its title and the research objectives. The key banking risks—credit, interest rate, currency, and liquidity risks—are consecutively examined and characterized. Data and their sources for determining and calculating the indicators for the different types of risks are provided. A modern mathematical toolkit is used to extend the possibilities for more comprehensive and precise formulation of the indicators and their components. This, in turn, broadens the scope of analysis and refines the conclusions and assessments, ultimately ensuring better risk management quality.

The monograph also presents an interesting model for determining the risk associated with return on assets. An empirical study is conducted to establish the dynamics of returns and profitability. When return is viewed as the yield on assets, accelerating its dynamics positively influences profitability. However, in credit institutions where nearly two-thirds of assets are loans, return can be treated as the collectability of loans, as return is a fundamental principle of lending. It should be noted, however, that while acceleration of return generally improves liquidity, it does not always do so regarding profitability.

In the briefly presented monograph, important theoretical and applied issues in banking are addressed. A thorough study of the topics and problems is conducted, resulting in important evaluations, conclusions, and recommendations for their better resolution. All this is sufficient to conclude that the monograph can be accepted as a habilitation work of Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva in the contest for "Associate Professor".

Certain scientific and applied results are also found in other accepted publications. Those of greater significance include:

- Theoretical and methodological studies in accounting, focusing on the conceptual foundations of accounting theory.
- Comparative analysis of European banking regulations and the regulation of the banking sector in Bulgaria, with proposals for adapting the national banking system more closely to international regulatory frameworks.
- Development of mathematical models of relationships and dependencies of banking norms and indicators with a view to their adequate regulation.
- Development of an algorithm for determining the value of risks in financial institutions.
- Guidelines and proposals for improving the organization and methodology of teaching and learning in accounting and its digitalization.
- Teaching aids with methodological significance for accounting education.

A special report accompanying the contest documentation lists 8 citations of Dr. Miglena Trencheva's scientific works in publications by other authors, indicating recognition and visibility of the candidate in the scientific community.

It can be summarized that the candidate's scientific works explore important issues in accounting theory and practice, analysis, regulations, and management of banking risks. The noted achievements and results are sufficient grounds to give positive evaluation of the teaching and research activities of Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva. She has provided a declaration that the submitted publications are her original work, and she has conscientiously cited all used sources.

4. Evaluation of Scientific and Applied Contributions

The candidate in the contest, Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva, has presented a summary of her original scientific contributions, systematically categorized into two groups—scientific-theoretical contributions and scientific-applied contributions. We acknowledge and note the more significant ones, which we believe are sufficient for the positive evaluation of the candidate's scientific activity, such as:

- Analytical review of the Basel Accords and their impact on the international banking system and the regulations of the national banking sector.

- Analysis of banking risks and their impact on banks' capital adequacy.
- Comparative analysis of international practices in regulating capital requirements and proposals for improving the regulatory frameworks in Bulgaria based on examples of best practices.
- Proposals for improving the methodology of teaching and learning in accounting and integrating digital platforms into the educational process.
- The use of modern mathematical and statistical methods for processing accounting information and mathematical models for presenting and solving specific problems in empirical research.

5. Critical Remarks and Recommendations

Upon reviewing the scientific works and teaching activities of the candidate for the academic position of Associate Professor, the diversity of fields and topics in the publications and teaching involvement is noteworthy, which could lead to some dispersion and insufficient depth in her future scientific research. The main achievements and results of Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva are in accounting and analysis of enterprises in the financial sector, and it is advisable for her to focus and concentrate her attention on this profile in her further teaching and research activities. As a recommendation, the candidate should deepen her research on the theoretical foundations of accounting and place them on a broader methodological basis, including in accounting within the financial sector.

6. Conclusion

Based on the findings and assessments of the teaching and research activities, and the presented materials and evidence for participation in the contest, it can be concluded that the candidate meets the requirements for the academic position of "Associate Professor" under the Act for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and its implementing regulations.

All this gives me grounds to recommend to the esteemed Academic Jury to vote for awarding the academic position of "Associate Professor" in the scientific area 3 "Social, Economic, and Legal Sciences", scientific field 3.8 "Economics", scientific specialty "Accounting, Control, and Analysis of Economic Activity /Accounting and Regulation in the Banking Sector: Analysis of the Impact of European Norms on Bulgarian Credit Institutions/" to Chief Assistant Professor Dr. Miglena Trencheva in the Department of

Finance and Accounting, Faculty of Economics, South-West University "Neofit Rilski",
Blagoevgrad.

Sofia

23.08.2024

Prof. Dr. Stoyan Dimitrov Stoyanov